

PORSGRUNN KOMMUNE

10. trinn

Lokal læreplan for Porsgrunnskolen

Sammen om Porsgrunn

Innholdsfortegnelse

Obligatorisk årsplan, 10. trinn	4
<i>Fag: Norsk</i>	<i>4</i>
<i>Fag: Engelsk</i>	<i>5</i>
<i>Fag: Matematikk</i>	<i>5</i>
<i>Fag: Naturfag</i>	<i>6</i>
<i>Fag: Samfunnsfag</i>	<i>6</i>
<i>Fag: KRLE</i>	<i>7</i>
<i>Fag: Kroppsøving</i>	<i>7</i>
<i>Fag: Kunst og håndverk</i>	<i>8</i>
Anbefalt årsplan med fire perioder, 10. trinn	9
Periode: 1: Demokrati og medborgerskap	9
Uker: 34-43	9
<i>Periodens overordnede tema (ideer):</i>	<i>9</i>
<i>Periodens refleksjonsspørsmål (ideer):</i>	<i>9</i>
<i>Periodens sosiale kompetanse (ideer):</i>	<i>9</i>
<i>Fag: Norsk</i>	<i>9</i>
<i>Fag: Engelsk</i>	<i>10</i>
<i>Fag: Matematikk</i>	<i>10</i>
<i>Fag: Naturfag</i>	<i>10</i>
<i>Fag: Samfunnsfag</i>	<i>11</i>
<i>Fag: KRLE</i>	<i>11</i>
<i>Fag: Kroppsøving</i>	<i>11</i>
<i>Fag: Kunst og håndverk</i>	<i>11</i>
Periode: 2: Skolens valg	12
Uker: 44-51	12
<i>Periodens overordnede tema (ideer):</i>	<i>12</i>
<i>Periodens refleksjonsspørsmål (ideer):</i>	<i>12</i>
<i>Periodens sosiale kompetanse (ideer):</i>	<i>12</i>
<i>Fag: Norsk</i>	<i>12</i>
<i>Fag: Engelsk</i>	<i>12</i>
<i>Fag: Matematikk</i>	<i>13</i>
<i>Fag: Naturfag</i>	<i>13</i>
<i>Fag: Samfunnsfag</i>	<i>14</i>
<i>Fag: KRLE</i>	<i>14</i>
<i>Fag: Kroppsøving</i>	<i>14</i>

<i>Fag: Kunst og håndverk</i>	14
Periode 3: Folkehelse og livsmestring	15
Uker: 1-12	15
<i>Periodens overordnede tema (ideer):</i>	15
<i>Periodens refleksjonsspørsmål (ideer):</i>	15
<i>Periodens sosiale kompetanse (ideer):</i>	15
<i>Fag: Norsk</i>	15
<i>Fag: Engelsk</i>	15
<i>Fag: Matematikk</i>	16
<i>Fag: Naturfag</i>	16
<i>Fag: Samfunnsfag</i>	16
<i>Fag: KRLE</i>	17
<i>Fag: Kroppsøving</i>	17
<i>Fag: Kunst og håndverk</i>	17
Periode 4: Bærekraftig utvikling	18
Uker: 13-24	18
<i>Periodens overordnede tema (ideer):</i>	18
<i>Periodens refleksjonsspørsmål (ideer):</i>	18
<i>Periodens sosiale kompetanse (ideer):</i>	18
<i>Fag: Norsk</i>	18
<i>Fag: Engelsk</i>	18
<i>Fag: Matematikk</i>	19
<i>Fag: Naturfag</i>	19
<i>Fag: Samfunnsfag</i>	19
<i>Fag: KRLE</i>	20
<i>Fag: Kroppsøving</i>	20
<i>Fag: Kunst og håndverk</i>	20

Obligatorisk årsplan, 10. trinn

Den obligatoriske årsplanen inneholder kompetansemål som skal jobbes med på det gjeldende trinnet. **Skolen velger selv om de vil lage en egen plan for når kompetansemålene jobbes med innenfor det enkelte årstrinn eller om skolen velger å følge den anbefalte periodeplanen.** Den anbefalte periodeplanen er har fire perioder. Den inneholder de tverrfaglige temaene fra LK20 og et eget lokalt tverrfaglig tema. Disse hovedtemaene går igjen fra år til år. *Demokrati og medborgerskap* er høstterminens første tema. *Skolens valg* (lokalt tverrfaglig tema) er høstterminens andre tema. Her kan skolen velge om læringskompetanse og sosial kompetanse skal være utgangspunkt eller det kan lages andre lokale temaer. *Folkehelse og livsmestring* er vårterminens første tema. *Bærekraftig utvikling* er vårterminens andre tema. Det er laget egne underliggende temaer for det enkelte årstrinn. Slik jobber alle trinn med de samme tverrfaglige temaene, men med ulike underliggende temaer fra år til år. I den obligatoriske årsplanen vises det til den anbefalte periodeplanen med symbolene **A1 B1 C1 D1**.

A1: Demokrati og medborgerskap (tverrfaglig tema fra LK20)

B1: Skolens valg (lokalt tverrfaglig tema – skolen velger selv om sosial kompetanse og læringskompetanse eller et eller flere av de tverrfaglige temaene skal danne utgangspunkt for perioden.)

C1: Folkehelse og livsmestring (tverrfaglig tema fra LK20)

D1: Bærekraftig utvikling (tverrfaglig tema fra LK20)

Kompetansemål – Elevene skal kunne:

Kjerneelementer

Fag: Norsk

- ... beskrive og reflektere over egen bruk av lesestrategier i lesing av skjønnlitteratur og sakprosa. **A10 B10 C10 D10**
- ... informere, fortelle, argumentere og reflektere i ulike muntlige og skriftlige sjangre og for ulike formål tilpasset mottaker og medium. **A10 B10 C10 D10**
- ... bruke fagspråk og argumentere saklig i diskusjoner, samtaler, muntlige presentasjoner og skriftlige framstillinger om norskfaglige og tverrfaglige temaer. **A10 B10 C10 D10**
- ... bruke kilder på en kritisk måte, markere sitater og vise til kilder på en etterrettelig måte i egne tekster. **A10 B10 C10 D10**
- ... skrive tekster med funksjonell tekstbinding og riktig tegnsetting og mestre rettskriving og ordbøying på hovedmål og sidemål. **A10 B10 C10 D10**
- ... gjenkjenne og bruke språklige virkemidler og retoriske appellformer. **A10**
- ... utforske og vurdere hvordan digitale medier påvirker og endrer språk og kommunikasjon. **A10 B10**
- ... lese skjønnlitteratur og sakprosa på bokmål og nynorsk og i oversettelse fra samiske og andre språk, og reflektere over tekstenes formål, innhold, sjangertrekk og virkemidler. **C10 D10**
- ... bruke fagspråk og kunnskap om grammatikk, tekststruktur og sjanger i samtale om og bearbeiding av tekster. **B10 D10**
- ... forklare den historiske bakgrunnen for bokmål og nynorsk og reflektere over statusen til de offisielle språkene i Norge i dag. **B10**
- ... utforske og reflektere over hvordan tekster framstiller unges livssituasjon. **C10**
- ... utforske språklig variasjon og mangfold i Norge og reflektere over holdninger til ulike språk og talespråkvarianter. **A10 B10**
- ... sammenligne og tolke romaner, noveller, lyrikk og andre tekster ut fra historisk kontekst og egen samtid. **C10 D10**

- Tekst i kontekst
- Kritisk tilnærming til tekst
- Muntlig kommunikasjon
- Skriftlig tekstskaiping
- Språket som system og mulighet
- Språklig mangfold

Fag: Engelsk

<p>... lytte til å forstå ord og uttrykk i varianter av engelsk. A10 B10 C10 D10 stille spørsmål og følge opp innspill i samtaler om ulike emner tilpasset ulike formål, mottakere og situasjoner. A10 B10 C10 D10</p> <p>... bruke kilder på en kritisk og etterrettelig måte. A10 B10 C10 D10</p> <p>... bruke ulike digitale ressurser og andre hjelpemidler i språklæring, tekstskaping og samhandling. A10 B10 C10 D10</p> <p>... bearbeide egne tekster ut fra tilbakemeldinger og kunnskap om språk. A10 B10 C10 D10</p> <p>... bruke sentrale mønstre for uttale i kommunikasjon. A10 B10 C10 D10</p> <p>... uttrykke seg med flyt og sammenheng med et variert ordforråd og idiomatiske uttrykk tilpasset formål, mottaker og situasjon. A10 B10 C10 D10</p> <p>... bruke kunnskap om ordklasser og setningsstruktur i arbeid med egne muntlige og skriftlige tekster. A10 B10 C10 D10</p> <p>... skrive formelle og uformelle tekster, inkludert sammensatte, med struktur og sammenheng som beskriver, forteller og reflekterer tilpasset formål, mottaker og situasjon. A10 B10 C10 D10</p> <p>... bruke varierte strategier i språklæring, tekstskaping og kommunikasjon. A10 B10 C10 D10</p> <p>... følge regler for rettskriving, ordbøying, setningsstruktur og tekststruktur. A10 B10 C10 D10</p> <p>... beskrive og reflektere over rollen engelsk har i Norge og i verden. A10 D10</p> <p>... lese, diskutere og viderefremme innhold fra ulike typer tekster, inkludert selvvalgte tekster. A10 C10 D10</p> <p>... lese, tolke og reflektere over engelskspråklig skjønnlitteratur, inkludert ungdomslitteratur. B10 C10</p> <p>... lese sakprosatetekster og vurdere hvor pålitelige kildene er. B10 C10 D10</p> <p>... utforske og beskrive levemåter, tenkesett, kommunikasjonsmønstre og mangfold i den engelskspråklige verden. A10 D10</p> <p>... utforske og viderefremme innhold i engelskspråklige kulturelle uttrykksformer fra ulike medier knyttet til egne interesser. A10 C10</p> <p>... utforske og beskrive noen språklige likheter og ulikheter mellom engelsk og andre språk eleven kjenner til, og bruke dette i egen språklæring. B10</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kommunikasjon • Språklæring • Møte med engelskspråklige • Tekster
--	--

Fag: Matematikk

<p>... bruke funksjonar i modellering og argumentere for framgangsmåtar og resultat. A10 B10</p> <p>... modellere situasjonar knytte til reelle datasett, presentere resultat og argumentere for at modellane er gyldige. A10</p> <p>... utforske og generalisere multiplikasjon av polynom algebraisk og geometrisk. B10 D10</p> <p>... utforske og samanlikne eigenskapar ved ulike funksjonar ved å bruke digitale verktøy. B10</p> <p>... rekne ut stigingstalet til ein lineær funksjon og bruke det til å forklare omgrepa endring per eining og gjennomsnittsfart. B10</p> <p>... hente ut og tolke relevant informasjon frå tekstar om kjøp og sal og ulike typar lån og bruke det til å formulere og løyse problem. C10</p> <p>... planleggje, utføre og presentere eit utforskande arbeid knytt til personleg økonomi. C10</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Utforsking og problemløysing • Resonnering og argumentasjon • Representasjon og kommunikasjon
---	---

- ... utforske matematiske eigenskapar og samanhengar ved å bruke programmering. **B10 C10**
- ... utforske samanhengen mellom konstant prosentvis endring, vekstfaktor og eksponentialfunksjonar. **D10**
- ... lage, løyse og forklare likningssett knytte til praktiske situasjonar. **B10**

Fag: Naturfag

- ... bruke og lage modeller for å forutsi eller beskrive naturfaglige prosesser og systemer og gjøre rede for modellenes styrker og begrensinger. **B10**
- ... stille spørsmål og lage hypoteser om naturfaglige fenomener, identifisere avhengige og uavhengige variabler og samle data for å finne svar. **A10**
- ... analysere og bruke innsamlede data til å lage forklaringer, drøfte forklaringene i lys av relevant teori og vurdere kvaliteten på egne og andres utforskinger. **A10**
- ... gi eksempler på dagsaktuell forskning og drøfte hvordan ny kunnskap genereres gjennom samarbeid og kritisk tilnærming til eksisterende kunnskap. **A10**
- ... beskrive drivhuseffekten og gjøre rede for faktorer som kan forårsake globale klimaendringer. **A10**
- ... drøfte hvordan energiproduksjon og energibruk kan påvirke miljøet lokalt og globalt. **A10 D10**
- ... bruke programmering til å utforske naturfaglige fenomener. **B10**
- ... utforske kjemiske reaksjoner, forklare massebevaring og gjøre rede for betydninger av noen forbrenningsreaksjoner. **B10**
- ... sammenligne nervesystemet og hormonsystemet og beskrive hvordan rusmidler, legemidler, miljøgifter og doping påvirker signalsystemene. **C10**
- ... delta i risikovurderinger knyttet til forsøk og følge sikkerhetstiltakene. **C10**
- ... gjøre rede for energibevaring og energikvalitet og utforske ulike måter å omdanne, transportere og lagre energi på. **D10**
- ... gi eksempler på og drøfte aktuelle dilemmaer knyttet til utnyttelse av naturressurser og tap av biologisk mangfold. **D10**

- Naturvitenskapelige praksiser og tenkemåter
- Teknologi
- Energi og materie
- Jorda og livet på jorda
- Kropp og helse

Fag: Samfunnsfag

- ... vurdere på kva måtar ulike kjelder gir informasjon om eit samfunnsfagleg tema, og reflektere over korleis algoritmar, einsretta kjelder eller mangel på kjelder kan prege forståinga vår. **A10 D10**
- ... drøfte korleis framstillingar av fortida, hendingar og grupper har påverka og påverkar haldningane og handlingane til folk. **A10 C10**
- ... reflektere over kva for aktørar som har makt i samfunnet i dag, og korleis desse grunngir standpunkta sine. **A10**
- ... reflektere over hvordan mennesker har kjempet og kjemper for endringer i samfunnet og samtidig har vært og er påvirket av geografiske forhold og historisk kontekst **A10 B10 C10**
- ... redegjøre for årsaker til og konsekvenser av terrorhandlinger og folkemord, som holocaust, og reflektere over hvordan ekstreme holdninger og ekstreme handlinger kan forebygges **A10**
- ... bruke samfunnsfaglege metodar og digitale ressursar i eigne undersøkingar, presentere funn ved bruk av digitale verktøy og drøfte kor gyldige og relevante funna er. **B10**
- ... utforske korleis teknologi har vore og framleis er ein endringsfaktor, og drøfte innverknaden teknologien har hatt og har på enkeltmenneske, samfunn og natur. **B10 D10**

- Undring og utforskning
- Samfunnskritisk tenking og samanhengar
- Demokratiforståing og deltakling
- Berekraftig samfunn
- Identitetsutvikling og fellesskap

- ... samanlikne korleis politiske, geografiske og historiske forhold påverkar levekår, busetjingsmønster og demografi i forskjellige delar av verda i dag. **B10 C10 D10**
- ... utforske og beskrive korleis menneske- og urfolksrettar og andre internasjonale avtalar og samarbeid har betydning for nasjonal politikk, livet til menneske, likestilling og likeverd. **C10**
- ... vurdere korleis arbeid, inntekt og forbruk kan påverke personleg økonomi, levestandard og livskvalitet. **C10**
- ... reflektere over likskapar og ulikskapar i identitetar, levestett og kulturuttrykk og drøfte moglegheiter og utfordringar ved mangfald. **C10**
- ... beskrive ulike dimensjonar ved berekraftig utvikling og korleis dei påverkar kvarandre, og presentere tiltak for meir berekraftige samfunn. **D10**
- ... beskrive ulike dimensjonar ved berekraftig utvikling og korleis dei påverkar kvarandre, og presentere tiltak for meir berekraftige samfunn. **D10**

Fag: KRLE

- ... gjøre rede for og reflektere over samenes og andre urfolks religions- og livssynstradisjoner. **C10**
- ... utforske andres perspektiv og håndtere uenighet og meningsbrytning. **A10**
- ... identifisere og drøfte aktuelle etiske problemstillinger knyttet til menneskerettigheter, bærekraft og fattigdom. **A10 D10**
- ... utforske og presentere sentrale trekk ved kristendom og andre religions- og livssynstradisjoner og deres utbredelse i dag. **B10 D10**
- ... utforske og presentere religiøst mangfold og religiøse praksiser utenfor etablerte religionssamfunn. **B10**
- ... bruke og drøfte fagbegreper om religioner og livssyn. **A10 B10 C10 D10**
- ... sammenligne og vurdere kritisk ulike kilder til kunnskap om religioner og livssyn. **A10 B10 C10 D10**
- ... utforske og presentere hvordan elementer fra kristendom og andre religioner og livssyn kommer til uttrykk i medier og populærkultur. **B10**
- ... utforske etiske ideer fra sentrale skikkelser i filosofihistorien og anvende ideene til å drøfte aktuelle etiske spørsmål. **A10 C10 D10**
- ... reflektere over eksistensielle spørsmål knyttet til det å vokse opp og leve i et mangfoldig og globalt samfunn. **C10**
- ... gjøre rede for og reflektere over ulike syn på kjønn og seksualitet i kristendom og andre religioner og livssyn. **C10**

- Kjennskap til religioner og livssyn
- Utforsking av religioner og livssyn med ulike metoder
- Utforsking av eksistensielle spørsmål og svar
- Kunne ta andres perspektiv
- Etisk refleksjon

Fag: Kroppsøving

- ... øve på og gjennomføre danseaktivitetar frå ungdomskulturar og andre kulturar, og saman med medelevar skape og presentere dansekomposisjonar. **A10**
- ... bruke egne ferdigheter og kunnskapar på ein slik måte at det kan medverke til framgang for andre. **A10 B10 C10 D10**
- ... anerkjenne ulikskap mellom seg sjølv og andre i bevegelsesaktivitetar og inkludere alle, uavhengig av føresetnader. **A10 B10 C10 D10**
- ... gjennomføre friluftsliv til ulike årstider, òg med overnatting ute, og reflektere over kva naturopplevingar kan ha å seie for ein sjølv og andre. **A10 D10**
- ... utforske egne moglegheiter til trening, helse og velvære gjennom leik, dans, friluftsliv, idrettsaktivitetar og andre bevegelsesaktivitetar. **C10**
- ... trene på og utvikle ferdigheter i varierte bevegelsesaktivitetar. **C10**
- ... planleggje og gjennomføre bevegelsesaktivitetar som kan gjennomførast ved skadar eller sjukdom. **C10**

- Bevegelse og kroppsleg læring
- Deltaking og samspel i bevegelsesaktivitetar
- Uteaktivitetar og naturferdsel

<p>... forstå fleire typer kart og digitale verktøy og bruke dei til å orientere seg i kjende og ukjende miljø. C10</p>	
<p>Fag: Kunst og håndverk</p>	
<p>... utvikle løsninger gjennom en stegvis designprosess og vurdere holdbarhet, funksjon og estetisk uttrykk. A10 D10</p> <p>... undersøke hvordan kunst, inkludert samisk kunst, kan bidra i samfunnskritikk, og skape kunstuttrykk som belyser utfordringer i egen samtid. A10</p> <p>... analysere hvordan identitet og stedstilørighet kommuniseres i arkitektur, klestradisjoner, kunst eller gjenstander, og integrere kulturelle referanser i eget skapende arbeid. A10 C10</p> <p>... reflektere kritisk over visuelle virkemidler og eksperimentere med ulike visuelle uttrykk i en skapende prosess. A10</p> <p>... visualisere form ved hjelp av frihåndstegninger, arbeidstegninger, modeller og digitale verktøy. B10</p> <p>... fordype seg i en visuell uttrykksform og/eller en håndverksteknikk, utforske muligheter gjennom praktisk skapende arbeid og presentere valg fra idé til ferdig resultat. C10</p> <p>... utforske muligheter innenfor håndverksteknikker og egnet teknologi for å bearbeide og sammenføre harde, plastiske og myke materialer. D10</p> <p>... utforske hvordan digitale verktøy og ny teknologi kan gi muligheter for kommunikasjonsformer og opplevelser i skapende prosesser og produkter. A10 D10</p> <p>... vurdere materialers holdbarhet og muligheter for reparasjon og gjenbruk, og bruke ulike verktøy og materialer på en hensiktsmessig og miljøbevisst måte. D10</p> <p>... lage skisser til fornyelse av lokale omgivelser og modellere arkitektoniske løsninger som ivaretar ulike behov og interesser. A10 D10</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Håndverksferdigheter • Kunst- og designprosesser • Kulturforståelse • Visuell kommunikasjon

Anbefalt årsplan med fire perioder, 10. trinn

Periode: 1: Demokrati og medborgerskap

Uker: 34-43

Periodens overordnede tema (ideer):

- a. Menneskerettigheter

Periodens refleksjonsspørsmål (ideer):

- a. Menneskerettighetene gjenspeiler et grunnleggende verdisyn hvor alle mennesker har samme verdi. Hvilke konsekvenser bør en forpliktelse til menneskerettighetene medføre?
- b. Menneskerettighetene håndheves både nasjonalt og internasjonalt. Hvordan skjer dette?
- c. Hva betyr det å ha menneskerettigheter?
- d. Hvordan finner vi igjen menneskerettighetene i ulike styringsdokumenter?
- e. Elevens refleksjonsspørsmål:

Periodens sosiale kompetanse (ideer):

- a. Kreativitet
- b. Nysgjerrighet
- c. Læringsglede
- d. Humor

Kompetansemål – Elevene skal kunne:

Kjerneelementer

Fag: Norsk

- ... beskrive og reflektere over egen bruk av lesestrategier i lesing av skjønnlitteratur og sakprosa.
- ... informere, fortelle, argumentere og reflektere i ulike muntlige og skriftlige sjangre og for ulike formål tilpasset mottaker og medium.
- ... bruke fagspråk og argumentere saklig i diskusjoner, samtaler, muntlige presentasjoner og skriftlige framstillinger om norskfaglige og tverrfaglige temaer.
- ... bruke kilder på en kritisk måte, markere sitater og vise til kilder på en etterrettelig måte i egne tekster.
- ... skrive tekster med funksjonell tekstbinding og riktig tegnsetting og mestre rettskriving og ordbøying på hovedmål og sidemål.
- ... gjenkjenne og bruke språklige virkemidler og retoriske appellformer.
- ... utforske og vurdere hvordan digitale medier påvirker og endrer språk og kommunikasjon.
- ... utforske språklig variasjon og mangfold i Norge og reflektere over holdninger til ulike språk og talespråkvarianter.

- Tekst i kontekst
- Kritisk tilnærming til tekst
- Muntlig kommunikasjon
- Skriftlig tekstsaking
- Språket som system og mulighet
- Språklig mangfold

Fag: Engelsk

... lytte til å forstå ord og uttrykk i varianter av engelsk. stille spørsmål og følge opp innspill i samtaler om ulike emner tilpasset ulike formål, mottakere og situasjoner.

... bruke kilder på en kritisk og etterrettelig måte.

... bruke ulike digitale ressurser og andre hjelpemidler i språklæring, tekstskaping og samhandling.

... bearbeide egne tekster ut fra tilbakemeldinger og kunnskap om språk.

... bruke sentrale mønstre for uttale i kommunikasjon.

... uttrykke seg med flyt og sammenheng med et variert ordforråd og idiomatiske uttrykk tilpasset formål, mottaker og situasjon.

... bruke kunnskap om ordklasser og setningsstruktur i arbeid med egne muntlige og skriftlige tekster.

... skrive formelle og uformelle tekster, inkludert sammensatte, med struktur og sammenheng som beskriver, forteller og reflekterer tilpasset formål, mottaker og situasjon.

... bruke varierte strategier i språklæring, tekstskaping og kommunikasjon.

... følge regler for rettskriving, ordbøying, setningsstruktur og tekststruktur.

A10 B10 C10 D10

... beskrive og reflektere over rollen engelsk har i Norge og i verden.

... lese, diskutere og viderefremde innhold fra ulike typer tekster, inkludert selvvalgte tekster.

... utforske og beskrive levemåter, tenkesett, kommunikasjonsmønstre og mangfold i den engelskspråklige verden.

... utforske og viderefremde innhold i engelskspråklige kulturelle uttrykksformer fra ulike medier knyttet til egne interesser. **A10**

- Kommunikasjon
- Språklæring
- Møte med engelskspråklige tekster

Fag: Matematikk

... bruke funksjonar i modellering og argumentere for framgangsmåtar og resultat.

... modellere situasjonar knytte til reelle datasett, presentere resultata og argumentere for at modellane er gyldige.

- Utforsking og problemløysing
- Resonnering og argumentasjon
- Representasjon og kommunikasjon

Fag: Naturfag

... stille spørsmål og lage hypoteser om naturfaglige fenomener, identifisere avhengige og uavhengige variabler og samle data for å finne svar.

... analysere og bruke innsamlede data til å lage forklaringer, drøfte forklaringene i lys av relevant teori og vurdere kvaliteten på egne og andres utforskinger.

... gi eksempler på dagsaktuell forskning og drøfte hvordan ny kunnskap genereres gjennom samarbeid og kritisk tilnærming til eksisterende kunnskap.

... beskrive drivhuseffekten og gjøre rede for faktorer som kan forårsake globale klimaendringer.

... drøfte hvordan energiproduksjon og energibruk kan påvirke miljøet lokalt og globalt.

- Naturvitenskapelige praksiser og tenkemåter
- Teknologi
- Energi og materie
- Jorda og livet på jorda
- Kropp og helse

Fag: Samfunnsfag

<p>... vurdere på kva måtar ulike kjelder gir informasjon om eit samfunnsfagleg tema, og reflektere over korleis algoritmar, einsretta kjelder eller mangel på kjelder kan prege forståinga vår.</p> <p>... drøfte korleis framstillingar av fortida, hendingar og grupper har påverka og påverkar haldningane og handlingane til folk.</p> <p>... reflektere over kva for aktørar som har makt i samfunnet i dag, og korleis desse grunngir standpunkta sine.</p> <p>... reflektere over hvordan mennesker har kjempet og kjemper for endringer i samfunnet og samtidig har vært og er påvirket av geografiske forhold og historisk kontekst</p> <p>... redegjøre for årsaker til og konsekvenser av terrorhandlingar og folkemord, som holocaust, og reflektere over hvordan ekstreme holdningar og ekstreme handlingar kan forebyggjes</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Undring og utforsking • Samfunnskritisk tenking og samanhengar • Demokratiforståing og deltaking • Identitetsutvikling og fellesskap
---	---

Fag: KRLE

<p>... utforske andres perspektiv og håndtere uenighet og meningsbrytning.</p> <p>... identifisere og drøfte aktuelle etiske problemstillinger knyttet til menneskerettigheter, bærekraft og fattigdom.</p> <p>... bruke og drøfte fagbegreper om religioner og livssyn.</p> <p>... sammenligne og vurdere kritisk ulike kilder til kunnskap om religioner og livssyn.</p> <p>... utforske etiske ideer fra sentrale skikkelser i filosofihistorien og anvende ideene til å drøfte aktuelle etiske spørsmål.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kjennskap til religioner og livssyn • Utforsking av religioner og livssyn med ulike metoder • Utforsking av eksistensielle spørsmål og svar • Kunne ta andres perspektiv • Etisk refleksjon
--	---

Fag: Kroppsøving

<p>... øve på og gjennomføre danseaktivitetar frå ungdomskulturar og andre kulturar, og saman med medelevar skape og presentere dansekomposisjonar.</p> <p>... bruke eigne ferdigheiter og kunnskapar på ein slik måte at det kan medverke til framgang for andre.</p> <p>... anerkjenne ulikskap mellom seg sjølv og andre i bevegelsesaktivitetar og inkludere alle, uavhengig av føresetnader.</p> <p>... gjennomføre friluftsliv til ulike årstider, òg med overnatting ute, og reflektere over kva naturopplevingar kan ha å seie for ein sjølv og andre.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Bevegelse og kroppsleg læring • Deltaking og samspel i bevegelsesaktivitetar • Uteaktivitetar og naturferdsel
--	---

Fag: Kunst og håndverk

<p>... utvikle løsnings gjennom en stegvis designprosess og vurdere holdbarhet, funksjon og estetisk uttrykk</p> <p>... analysere hvordan identitet og stedstilhørighet kommuniseres i arkitektur, klestradisjoner, kunst eller gjenstander, og integrere kulturelle referanser i eget skapende arbeid</p> <p>... reflektere kritisk over visuelle virkemidler og eksperimentere med ulike visuelle uttrykk i en skapende prosess.</p> <p>... undersøke hvordan kunst, inkludert samisk kunst, kan bidra i samfunnskritikk, og skape kunstuttrykk som belyser utfordringer i egen samtid.</p> <p>... lage skisser til fornyelse av lokale omgivelser og modellere arkitektoniske løsninger som ivaretar ulike behov og interesser</p> <p>... utforske hvordan digitale verktøy og ny teknologi kan gi muligheter for kommunikasjonsformer og opplevelser i skapende prosesser og produkter.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Håndverksferdigheter • Kunst- og designprosesser • Kulturforståelse • Visuell kommunikasjon
---	--

Periode: 2: Skolens valg

Uker: 44-51

Periodens overordnede tema (ideer):

- a. Ny forståelse

Periodens refleksjonsspørsmål (ideer):

- a. Hvordan kan vi oppnå ny forståelse om et tema eller et fenomen?
- b. Hvordan kan vi lete etter ny forståelse?
- c. Hvorfor bør man lete etter nye forståelsessammenhenger?
- d. Elevens refleksjonsspørsmål:

Periodens sosiale kompetanse (ideer):

- a. Ærlighet
- b. Inkludering
- c. Takknemlighet
- d. Hjelpsomhet
- e. Samarbeid
- f. Omsorg

Kompetansemål – Elevene skal kunne:

Kjerneelementer

Fag: Norsk

- ... beskrive og reflektere over egen bruk av lesestrategier i lesing av skjønnlitteratur og sakprosa.
- ... informere, fortelle, argumentere og reflektere i ulike muntlige og skriftlige sjangre og for ulike formål tilpasset mottaker og medium.
- ... bruke fagspråk og argumentere saklig i diskusjoner, samtaler, muntlige presentasjoner og skriftlige framstillinger om norskfaglige og tverrfaglige temaer.
- ... bruke kilder på en kritisk måte, markere sitater og vise til kilder på en etterrettelig måte i egne tekster.
- ... skrive tekster med funksjonell tekstbinding og riktig tegnsetting og mestre rettskriving og ordbøying på hovedmål og sidemål.
- ... utforske og vurdere hvordan digitale medier påvirker og endrer språk og kommunikasjon.
- ... bruke fagspråk og kunnskap om grammatikk, tekststruktur og sjanger i samtale om og bearbeiding av tekster.
- ... forklare den historiske bakgrunnen for bokmål og nynorsk og reflektere over statusen til de offisielle språkene i Norge i dag.
- ... utforske språklig variasjon og mangfold i Norge og reflektere over holdninger til ulike språk og talespråkvarianter.

- Tekst i kontekst
- Kritisk tilnærming til tekst
- Muntlig kommunikasjon
- Skriftlig tekstsaking
- Språket som system og mulighet
- Språklig mangfold

Fag: Engelsk

- ... lytte til og forstå ord og uttrykk i varianter av engelsk. stille spørsmål og følge opp innspill i samtaler om ulike emner tilpasset ulike formål, mottakere og situasjoner.
- ... bruke kilder på en kritisk og etterrettelig måte.

- Kommunikasjon
- Språklæring
- Møte med engelskspråklige tekster

<p>... bruke ulike digitale ressurser og andre hjelpemidler i språklæring, tekstskaping og samhandling.</p> <p>... bearbeide egne tekster ut fra tilbakemeldinger og kunnskap om språk.</p> <p>... bruke sentrale mønstre for uttale i kommunikasjon.</p> <p>... uttrykke seg med flyt og sammenheng med et variert ordforråd og idiomatiske uttrykk tilpasset formål, mottaker og situasjon.</p> <p>... bruke kunnskap om ordklasser og setningsstruktur i arbeid med egne muntlige og skriftlige tekster.</p> <p>... skrive formelle og uformelle tekster, inkludert sammensatte, med struktur og sammenheng som beskriver, forteller og reflekterer tilpasset formål, mottaker og situasjon.</p> <p>... bruke varierte strategier i språklæring, tekstskaping og kommunikasjon.</p> <p>... følge regler for rettskriving, ordbøying, setningsstruktur og tekststruktur.</p> <p>A10 B10 C10 D10</p> <p>... lese, tolke og reflektere over engelskspråklig skjønnlitteratur, inkludert ungdomslitteratur.</p> <p>... lese sakprosaetekster og vurdere hvor pålitelige kildene er.</p> <p>... utforske og beskrive noen språklige likheter og ulikheter mellom engelsk og andre språk eleven kjenner til, og bruke dette i egen språklæring. B10</p>	
<p>Fag: Matematikk</p>	
<p>... utforske og generalisere multiplikasjon av polynom algebraisk og geometrisk.</p> <p>... utforske og samanlikne eigenskapar ved ulike funksjonar ved å bruke digitale verktøy.</p> <p>... rekne ut stigingstalet til ein lineær funksjon og bruke det til å forklare omgrepa endring per eining og gjennomsnittsfart.</p> <p>... bruke funksjonar i modellering og argumentere for framgangsmåtar og resultat.</p> <p>... lage, løyse og forklare likningssett knytte til praktiske situasjonar</p> <p>... utforske matematiske eigenskapar og samanhengar ved å bruke programmering.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Utforsking og problemløysing • Resonnering og argumentasjon • Representasjon og kommunikasjon • Abstraksjon og generalisering
<p>Fag: Naturfag</p>	
<p>... bruke og lage modeller for å forutsi eller beskrive naturfaglige prosesser og systemer og gjøre rede for modellenes styrker og begrensinger.</p> <p>... bruke programmering til å utforske naturfaglige fenomener.</p> <p>... utforske kjemiske reaksjoner, forklare massebevaring og gjøre rede for betydninger av noen forbrenningsreaksjoner.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Naturvitenskapelige praksiser og tenkemåter • Teknologi • Energi og materie • Jorda og livet på jorda • Kropp og helse

Fag: Samfunnsfag

<p>... bruke samfunnsfaglege metodar og digitale ressursar i eigne undersøkingar, presentere funn ved bruk av digitale verktøy og drøfte kor gyldige og relevante funna er.</p> <p>... utforske korleis teknologi har vore og framleis er ein endringsfaktor, og drøfte innverknaden teknologien har hatt og har på enkeltmenneske, samfunn og natur.</p> <p>... reflektere over korleis menneske har kjempa og kjempar for endringar i samfunnet og samstundes har vore og er påverka av geografiske forhold og historisk kontekst</p> <p>... samanlikne korleis politiske, geografiske og historiske forhold påverkar levekår, busetjingsmønster og demografi i forskjellige delar av verda i dag.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Undring og utforsking • Samfunnskritisk tenking og samanhengar • Demokratiforståing og deltakling • Berekraftig samfunn • Identitetsutvikling og fellesskap
--	---

Fag: KRLE

<p>... utforske og presentere sentrale trekk ved kristendom og andre religions- og livssynstradisjoner og deres utbredelse i dag.</p> <p>... utforske og presentere religiøst mangfold og religiøse praksiser utenfor etablerte religionssamfunn.</p> <p>... bruke og drøfte fagbegreper om religioner og livssyn.</p> <p>... sammenligne og vurdere kritisk ulike kilder til kunnskap om religioner og livssyn.</p> <p>... utforske og presentere hvordan elementer fra kristendom og andre religioner og livssyn kommer til uttrykk i medier og populærkultur.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kjennskap til religioner og livssyn • Utforsking av religioner og livssyn med ulike metoder • Utforsking av eksistensielle spørsmål og svar • Kunne ta andres perspektiv
--	---

Fag: Kroppsøving

<p>... bruke eigne ferdigheiter og kunnskarar på ein slik måte at det kan medverke til framgang for andre.</p> <p>... anerkjenne ulikskap mellom seg sjølv og andre i bevegelsesaktivitetar og inkludere alle, uavhengig av føresetnader.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Bevegelse og kroppsleg læring • Deltaking og samspel i bevegelsesaktivitetar • Uteaktivitetar og naturferdsel
---	---

Fag: Kunst og håndverk

<p>... visualisere form ved hjelp av frihåndstegninger, arbeidstegninger, modeller og digitale verktøy.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Håndverksferdigheter • Kunst- og designprosesser • Kulturforståelse • Visuell kommunikasjon
---	--

Periode 3: Folkehelse og livsmestring

Uker: 1-12

Periodens overordnede tema (ideer):

- Selvstendig, sterk og sunn

Periodens refleksjonsspørsmål (ideer):

- Det er en sammenheng mellom fysisk helse og psykisk helse. Hvordan kan vi ivareta den helhetlige helsen vår?
- Hvordan kan selvstendighet og ansvarlighet påvirke helsesituasjonen vår?
- Det er et økt fokus på barn og unges psykiske helse. Hvordan påvirker dette unges syn på utfordringer i livet?
- Hvordan kan vi lære oss å håndtere livets små og store vanskeligheter?
- Elevenes refleksjonsspørsmål:

Periodens sosiale kompetanse (ideer):

- Ansvarlighet
- Kontroll
- Målrettethet
- Tålmodighet
- Utholdenhet

Kompetansemål – Elevene skal kunne:

Kjerneelementer

Fag: Norsk

- ... beskrive og reflektere over egen bruk av lesestrategier i lesing av skjønnlitteratur og sakprosa.
- ... informere, fortelle, argumentere og reflektere i ulike muntlige og skriftlige sjangre og for ulike formål tilpasset mottaker og medium.
- ... bruke fagspråk og argumentere saklig i diskusjoner, samtaler, muntlige presentasjoner og skriftlige framstillinger om norskfaglige og tverrfaglige temaer.
- ... bruke kilder på en kritisk måte, markere sitater og vise til kilder på en etterrettelig måte i egne tekster.
- ... skrive tekster med funksjonell tekstbinding og riktig tegnsetting og mestre rettskriving og ordbøying på hovedmål og sidemål.
- ... lese skjønnlitteratur og sakprosa på bokmål og nynorsk og i oversettelse fra samiske og andre språk, og reflektere over tekstenes formål, innhold, sjangertrekk og virkemidler.
- ... utforske og reflektere over hvordan tekster framstiller unges livssituasjon.
- ... sammenligne og tolke romaner, noveller, lyrikk og andre tekster ut fra historisk kontekst og egen samtid.

- Tekst i kontekst
- Kritisk tilnærming til tekst
- Muntlig kommunikasjon
- Skriftlig tekstsøking
- Språket som system og mulighet
- Språklig mangfold

Fag: Engelsk

- ... lytte til og forstå ord og uttrykk i varianter av engelsk. stille spørsmål og følge opp innspill i samtaler om ulike emner tilpasset ulike formål, mottakere og situasjoner.
- ... bruke kilder på en kritisk og etterrettelig måte.
- ... bruke ulike digitale ressurser og andre hjelpemidler i språklæring, tekstsøking og samhandling.

- Kommunikasjon
- Språklæring
- Møte med engelskspråklige tekster

<p>... bearbeide egne tekster ut fra tilbakemeldinger og kunnskap om språk.</p> <p>... bruke sentrale mønstre for uttale i kommunikasjon.</p> <p>... uttrykke seg med flyt og sammenheng med et variert ordforråd og idiomatiske uttrykk tilpasset formål, mottaker og situasjon.</p> <p>... bruke kunnskap om ordklasser og setningsstruktur i arbeid med egne muntlige og skriftlige tekster.</p> <p>... skrive formelle og uformelle tekster, inkludert sammensatte, med struktur og sammenheng som beskriver, forteller og reflekterer tilpasset formål, mottaker og situasjon.</p> <p>... bruke varierte strategier i språklæring, tekstskaping og kommunikasjon.</p> <p>... følge regler for rettskriving, ordbøyning, setningsstruktur og tekststruktur.</p> <p>A10 B10 C10 D10</p> <p>... lese, diskutere og videreformidle innhold fra ulike typer tekster, inkludert selvvalgte tekster.</p> <p>... lese sakprosaetekster og vurdere hvor pålitelige kildene er.</p> <p>... utforske og videreformidle innhold i engelskspråklige kulturelle uttrykksformer fra ulike medier knyttet til egne interesser. C10</p>	
<p>Fag: Matematikk</p>	
<p>... hente ut og tolke relevant informasjon frå tekstar om kjøp og sal og ulike typar lån og bruke det til å formulere og løyse problem.</p> <p>... planleggje, utføre og presentere eit utforskande arbeid knytt til personleg økonomi.</p> <p>... utforske matematiske eigenskapar og samanhengar ved å bruke programmering.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Utforsking og problemløysing • Modellering og anvendingar • Resonnering og argumentasjon • Representasjon og kommunikasjon • Abstraksjon og generalisering
<p>Fag: Naturfag</p>	
<p>... delta i risikovurderingar knyttet til forsøk og følge sikkerhetstiltakene.</p> <p>... sammenligne nervesystemet og hormonsystemet og beskrive hvordan rusmidler, legemidler, miljøgifter og doping påvirker signalsystemene.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Naturvitenskapelige praksiser og tenkemåter • Teknologi • Energi og materie • Jorda og livet på jorda • Kropp og helse
<p>Fag: Samfunnsfag</p>	
<p>... drøfte korleis framstillingar av fortida, hendingar og grupper har påverka og påverkar haldningane og handlingane til folk.</p> <p>... utforske og beskrive korleis menneske- og urfolksrettar og andre internasjonale avtalar og samarbeid har betydning for nasjonal politikk, livet til menneske, likestilling og likeverd.</p> <p>... vurdere korleis arbeid, inntekt og forbruk kan påverke personleg økonomi, levestandard og livskvalitet.</p> <p>... reflektere over likskapar og ulikskapar i identitetar, levesett og kulturuttrykk og drøfte moglegheiter og utfordringar ved mangfald.</p> <p>... reflektere over hvordan mennesker har kjempet og kjemper for endringer i samfunnet og samtidig har vært og er påvirket av geografiske forhold og historisk kontekst</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Undring og utforsking • Samfunnskritisk tenking og samanhengar • Demokratiforståing og deltaking • Identitetsutvikling og fellesskap

<p>... sammenligne hvordan politiske, geografiske og historiske forhold påvirker levekår, bosettingsmønstre og demografi i forskjellige deler av verden i dag</p>	
<p>Fag: KRLE</p>	
<p>... reflektere over eksistensielle spørsmål knyttet til det å vokse opp og leve i et mangfoldig og globalt samfunn. ... gjøre rede for og reflektere over samenes og andre urfolks religions- og livssynstradisjoner. ... bruke og drøfte fagbegreper om religioner og livssyn. ... sammenligne og vurdere kritisk ulike kilder til kunnskap om religioner og livssyn. ... gjøre rede for og reflektere over ulike syn på kjønn og seksualitet i kristendom og andre religioner og livssyn</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kjennskap til religioner og livssyn • Utforsking av religioner og livssyn med ulike metoder • Utforsking av eksistensielle spørsmål og svar • Kunne ta andres perspektiv • Etisk refleksjon
<p>Fag: Kroppsøving</p>	
<p>... utforske egne muligheter til trening, helse og velvære gjennom lek, dans, friluftsliv, idrettsaktiviteter og andre bevegelsesaktiviteter ... trene på og utvikle ferdigheter i varierte bevegelsesaktiviteter ... planlegge og gjennomføre bevegelsesaktiviteter som kan gjennomføres ved skadar eller sjukdom ... forstå fleire typer kart og digitale verktøy og bruke dei til å orientere seg i kjende og ukjende miljø ... bruke egne ferdigheter og kunnskapar på ein slik måte at det kan medverke til framgang for andre. ... anerkjenne ulikskap mellom seg sjølv og andre i bevegelsesaktiviteter og inkludere alle, uavhengig av føresetnader.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Bevegelse og kroppsleg læring • Deltaking og samspel i bevegelsesaktiviteter • Uteaktiviteter og naturferdsel
<p>Fag: Kunst og håndverk</p>	
<p>... analysere hvordan identitet og stedstilhørighet kommuniseres i arkitektur, klestradisjoner, kunst eller gjenstander, og integrere kulturelle referanser i eget skapende arbeid. ... fordype seg i en visuell uttrykksform og/eller en håndverksteknikk, utforske muligheter gjennom praktisk skapende arbeid og presentere valg fra idé til ferdig resultat.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Håndverksferdigheter • Kunst- og designprosesser • Kulturforståelse • Visuell kommunikasjon

Periode 4: Bærekraftig utvikling	Uker: 13-24
Periodens overordnede tema (ideer):	
a. Bærekraftige valg	
Periodens refleksjonsspørsmål (ideer):	
a. For å ivareta miljøet og klimaet, må vi ta gjennomtenkte valg. Hvorfor er det vanskelig å ta bærekraftige valg?	
b. For å ha en økonomi som kan vare over tid, må vi sette tæring etter næring. Hva betyr dette i praksis?	
c. Hva menes med å ta bærekraftige valg?	
d. Hvordan kan vi påvirke omgivelsene våre til å ta bærekraftige valg?	
e. Elevens refleksjonsspørsmål:	
Periodens sosiale kompetanse (ideer):	
a. Mot	
b. Lederegenskaper	
c. Selvtillit	
d. Respekt	
e. Integritet	

Kompetansemål – Elevene skal kunne:	Kjerneelementer
Fag: Norsk	
... beskrive og reflektere over egen bruk av lesestrategier i lesing av skjønnlitteratur og sakprosa. ... informere, fortelle, argumentere og reflektere i ulike muntlige og skriftlige sjangre og for ulike formål tilpasset mottaker og medium. ... bruke fagspråk og argumentere saklig i diskusjoner, samtaler, muntlige presentasjoner og skriftlige framstillinger om norskfaglige og tverrfaglige temaer. ... bruke kilder på en kritisk måte, markere sitater og vise til kilder på en etterrettelig måte i egne tekster. ... skrive tekster med funksjonell tekstbinding og riktig tegnsetting og mestre rettskriving og ordbøying på hovedmål og sidemål. ... lese skjønnlitteratur og sakprosa på bokmål og nynorsk og i oversettelse fra samiske og andre språk, og reflektere over tekstenes formål, innhold, sjangertrekk og virkemidler. ... bruke fagspråk og kunnskap om grammatikk, tekststruktur og sjanger i samtale om og bearbeiding av tekster. ... sammenligne og tolke romaner, noveller, lyrikk og andre tekster ut fra historisk kontekst og egen samtid.	<ul style="list-style-type: none"> • Tekst i kontekst • Kritisk tilnærming til tekst • Muntlig kommunikasjon • Skriftlig tekstsaking • Språket som system og mulighet • Språklig mangfold
Fag: Engelsk	
... lytte til og forstå ord og uttrykk i varianter av engelsk. stille spørsmål og følge opp innspill i samtaler om ulike emner tilpasset ulike formål, mottakere og situasjoner. ... bruke kilder på en kritisk og etterrettelig måte. ... bruke ulike digitale ressurser og andre hjelpemidler i språklæring, tekstsaking og samhandling. ... bearbeide egne tekster ut fra tilbakemeldinger og kunnskap om språk. ... bruke sentrale mønstre for uttale i kommunikasjon.	<ul style="list-style-type: none"> • Kommunikasjon • Språklæring • Møte med engelskspråklige tekster

<p>... uttrykke seg med flyt og sammenheng med et variert ordforråd og idiomatiske uttrykk tilpasset formål, mottaker og situasjon.</p> <p>... bruke kunnskap om ordklasser og setningsstruktur i arbeid med egne muntlige og skriftlige tekster.</p> <p>... skrive formelle og uformelle tekster, inkludert sammensatte, med struktur og sammenheng som beskriver, forteller og reflekterer tilpasset formål, mottaker og situasjon.</p> <p>... bruke varierte strategier i språklæring, tekstskaping og kommunikasjon.</p> <p>... følge regler for rettskriving, ordbøying, setningsstruktur og tekststruktur.</p> <p>A10 B10 C10 D10</p> <p>... beskrive og reflektere over rollen engelsk har i Norge og i verden.</p> <p>... lese, diskutere og viderefremde innhold fra ulike typer tekster, inkludert selvvalgte tekster.</p> <p>... lese sakprosaer og vurdere hvor pålitelige kildene er.</p> <p>... utforske og beskrive levemåter, tenkesett, kommunikasjonsmønstre og mangfold i den engelskspråklige verden. D10</p>	
<p>Fag: Matematikk</p>	
<p>... utforske og generalisere multiplikasjon av polynom algebraisk og geometrisk.</p> <p>... utforske sammenhengen mellom konstant prosentvis endring, vekstfaktor og eksponentialfunksjoner.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Utforsking og problemløysing • Modellering og anvendingar • Resonnering og argumentasjon • Representasjon og kommunikasjon • Abstraksjon og generalisering
<p>Fag: Naturfag</p>	
<p>... gjøre rede for energibevaring og energikvalitet og utforske ulike måter å omdanne, transportere og lagre energi på.</p> <p>... drøfte hvordan energiproduksjon og energibruk kan påvirke miljøet lokalt og globalt.</p> <p>... gi eksempler på og drøfte aktuelle dilemmaer knyttet til utnyttelse av naturressurser og tap av biologisk mangfold.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Naturvitenskapelige praksiser og tenkemåter • Teknologi • Energi og materie • Jorda og livet på jorda • Kropp og helse
<p>Fag: Samfunnsfag</p>	
<p>... utforske korleis teknologi har vore og framleis er ein endringsfaktor, og drøfte innverknaden teknologien har hatt og har på enkeltmenneske, samfunn og natur.</p> <p>... beskrive ulike dimensjonar ved berekraftig utvikling og korleis dei påverkar kvarandre, og presentere tiltak for meir berekraftige samfunn.</p> <p>... vurdere på hvilke måter ulike kilder gir informasjon om et samfunnsfaglig tema, og reflektere over hvordan algoritmer, ensrettede kilder eller mangel på kilder kan prege forståelsen vår</p> <p>... sammenligne hvordan politiske, geografiske og historiske forhold påvirker levekår, bosettingsmønstre og demografi i forskjellige deler i verden i dag</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Undring og utforsking • Samfunnskritisk tenking og samanhengar • Demokratiforståing og deltaking • Berekraftig samfunn • Identitetsutvikling og fellesskap

Fag: KRLE	
Kompetansemål – Elevene skal kunne:	Kjerneelementer
<p>... identifisere og drøfte aktuelle etiske problemstillinger knyttet til menneskerettigheter, bærekraft og fattigdom.</p> <p>... utforske og presentere sentrale trekk ved kristendom og andre religions- og livssynstradisjoner og deres utbredelse i dag</p> <p>... utforske etiske ideer fra sentrale skikkelser i filosofihistorien og anvende ideene til å drøfte aktuelle etiske spørsmål</p> <p>... bruke og drøfte fagbegreper om religioner og livssyn.</p> <p>... sammenligne og vurdere kritisk ulike kilder til kunnskap om religioner og livssyn.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kjennskap til religioner og livssyn • Utforsking av religioner og livssyn med ulike metoder • Utforsking av eksistensielle spørsmål og svar • Kunne ta andres perspektiv • Etisk refleksjon
Fag: Kroppsøving	
<p>... vurdere risiko og tryggleik ved ulike uteaktivitetar, forstå og gjennomføre sporlaus og trygg ferdsel.</p> <p>... bruke egne ferdigheter og kunnskapar på ein slik måte at det kan medverke til framgang for andre.</p> <p>... anerkjenne ulikskap mellom seg sjølv og andre i bevegelsesaktivitetar og inkludere alle, uavhengig av føresetnader.</p> <p>... gjennomføre friluftsliv til ulike årstider, òg med overnatting ute, og reflektere over kva naturopplevingar kan ha å seie for ein sjølv og andre.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Bevegelse og kroppsleg læring • Deltaking og samspel i bevegelsesaktivitetar • Uteaktivitetar og naturferdsel
Fag: Kunst og håndverk	
<p>... utforske muligheter innenfor håndverksteknikker og egnet teknologi for å bearbeide og sammenføre harde, plastiske og myke materialer.</p> <p>... utforske hvordan digitale verktøy og ny teknologi kan gi muligheter for kommunikasjonsformer og opplevelser i skapende prosesser og produkter.</p> <p>... lage skisser til fornyelse av lokale omgivelser og modellere arkitektoniske løsninger som ivaretar ulike behov og interesser.</p> <p>... vurdere materialers holdbarhet og muligheter for reparasjon og gjenbruk, og bruke ulike verktøy og materialer på en hensiktsmessig og miljøbevisst måte.</p> <p>... utvikle løsninger gjennom en stegvis designprosess og vurdere holdbarhet, funksjon og estetisk uttrykk.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Håndverksferdigheter • Kunst- og designprosesser • Kulturforståelse • Visuell kommunikasjon